

Jerzy Romanow, Stanisław Florek, Krzysztof Rytka

Ujazd Śląski, woj. opolskie. Zamek

Informator Archeologiczny : badania 11, 255-256

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

skich XIV w., jakoś techniczna, doskonały kamienny detal, określają rangę historyczną pałacu. Dziś jest to dwukondygnacyjna, jednotraktowa budowla /z aneksem od południa/, zachowana prawie do wysokości korony murów. Główna kondygnacja składa się z prostokątnej sali od wschodu i kwadratowej komnaty od zachodu!

Badaniami archeologicznymi objęto wschodnią część pałacu, przede wszystkim wnętrze, w mniejszym stopniu teren przyległy. Odczytano zmienne poziomy calcowego wapienia, poziomy posadowienia murów i użytkowania przyziemia, warstwy wyrównawcze pod nawierzchnie, rozpoznano stratygrafię warstw pożarowych, gruzowisk rozbiórkowych, miejsc odkładania się resztek w trakcie kolejnych prac budowlanych;

Badania architektoniczne objęły zachowane i odsłonięte w wykopach mury. Ustalono technikę ich posadowienia, rozpoznano część ścian między nieznanymi dotąd pomieszczeniami przyziemia, odkryto na osi budynku resztki ciosowego filara /podtrzymanie przekrycia sali ?/: Stwierdzono, że niektóre ściany przyziemia były licowane cegłą w układzie "polskim";

Znaleziono ponadto pozostałości skomplikowanych urządzeń ogniowych o nierozpoznanej jeszcze funkcji /łaźnia, hypocaustum?/: Szczegółowa analiza kamieniarki okiennej umożliwiła rysunkową rekonstrukcję, dzięki czemu można było ustalić jej związki z najbardziej stylistycznie postępowymi warsztatami czynnymi w Czechach i na Węgrzech około połowy XIV w. Badania poza rozwiązaniem niektórych problemów, ujawniły cały szereg nowych zagadek architektonicznych i archeologicznych;

Badania będą kontynuowane!

TYKOCIN
woj. białostockie
Stanowisko 1

patrz
wczesna średniowiecze

UJAZD ŚLĄSKI
woj. opolskie
Zamek

PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Zespół Badań Archeologiczno-Konserwatorskich Oddział Wrocław

Badania prowadził mgr Jerzy Romanow, przy współudziale mgr mgr Stanisława Florka i Krzysztofa Rytki; Finansował WKZ w Opolu, Zakończenie badań, Zamek z przełomu XIII i XIV wieku do wieku XIX.

Obiektem badań były ruiny zamku o bliżej nieokreślonej chronologii. Zamek był wielokrotnie przebudowywany, zniszczony w roku 1945. Najstarsze źródło związane z obiektem wspominają o kurii biskupiej z XV wieku. Z miejscowością Ujazd Śląski związane są informacje o istnieniu grodziska wczesnośredniowiecznego i gródka stożkowatego. Badania miały na celu zweryfikowanie źródeł oraz ustalenie ich ewentualnego związku z istniejącym zamkiem. Badania prowadzone były w obrębie płwni oraz na zewnątrz obiektu.

Wynikiem badań było stwierdzenie, że obecna budowla, wielokrotnie przebudowywana, nosząca ślady wielu stylów architektonicznych wznosi się na pierwotnym założeniu, którym był zamek kamienny, usytuowany na gródku stożkowatym. Na podstawie dokonanych przekroi stwierdzono, że plateau gródka posiadało wymiary około 20x30 m. Plateau gródka w dużym stopniu zniwelowano pod budowę w celu wytracenia znacznego, naturalnego spadku terenu.

Gródek położony jest na krawędzi cyplowatego płaskowyżu, wznoszącego się nad bagnistą doliną. Od pozostałej części płaskowyżu oddzielony jest fosą o głębokości około 3 m i szerokości około 12 m, która jednocześnie otacza całe plateau gródka. Od strony doliny stwierdzono naturalny wał, który powstał w wyniku wydrążenia fosy poniżej krawędzi wzniesienia. Wał ten, jak wskazują ślady był nadbudowany dodatkowo gliną pochodzącą z fosy. W tym samym rejonie, na odcinku przylegającym do płaskowyża stwierdzono drugie obniżenie fosy oraz kolejny wał, już o charakterze odcinkowym. Najstarszą budowlą wzniesioną na plateau gródka był kamienny mur obwodowy o szerokości około 2 m zbudowany z głazów narzutowych i prawdopodobnie czworokątna wieża kamienna z przyporami. Budowla ta datowana jest ceramiką na przełom XIII/XIV wieku. Mur obwodowy zachował się tylko na pewnych odcinkach. Prawdopodobnie w XIV wieku został zniszczony. Odbudowa została dokonana przez uzupełnienie i dostawienie muru również kamiennego, lecz o nieco odmiennym układzie, przy zastosowaniu kamienia wapiennego i częściowo cegły. Część nadziemna zamku odbudowana została przy użyciu cegły układanej w wątku gotyckim. Dalsze badania obiektu kontynuowane są przez Zespół Badań Architektonicznych PP PKZ Oddział Wrocław.

Zbiory przekazane zostaną po opracowaniu do Muzeum Ziemi Opolskiej w Opolu. Projekt ekspozycji opracowany zostanie na wniosek WKZ w Opolu.

Badania zostały zakończono.

WARSZAWA - WILANÓW
Stanowisko 13 "Pasieka"

patrz
wczesne średniowiecze

WŁOCŁAWEK

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadził dr Andrzej Nowakowski, finansował WKZ we Włocławku. Drugi sezon badań. Miasto średniowieczne XIV - XIX w.

Badaniami objęto rejon staromiejski ze szczególnym uwzględnieniem Starego Rynku i domniemanych murów miejskich. Celem ich było ustalenie metryki nawarstwień kulturowych miasta lokacyjnego wraz wyjaśnienie, czy było ono otoczone murem. Ogółem wykoczono 5 wykopów o globalnej powierzchni ca 120 m². Prace trwały od czerwca do września 1977 r.